

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 12 липня 2017 р. N 482-р
Київ

Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року

1. Схвалити Стратегію державної міграційної політики України на період до 2025 року, що додається.
2. Державній міграційній службі разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати Кабінетові Міністрів України:
у тримісячний строк проект плану заходів на 2018 - 2021 роки з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням;
до 1 грудня 2021 р. проект плану заходів на 2022 - 2025 роки з реалізації зазначеної Стратегії.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

Інд. 29

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 12 липня 2017 р. N 482-р

СТРАТЕГІЯ державної міграційної політики України на період до 2025 року

Загальна частина

В умовах глобальної інтенсифікації міграційних процесів, активної участі населення України в таких процесах зростає необхідність ефективного державного регулювання в зазначеній сфері, яке є передумовою використання позитивного потенціалу міграції з метою розвитку, мінімізації її негативних наслідків, забезпечення прав і свобод мігрантів та усього населення. У зв'язку з цим удосконалення міграційної політики повинно бути одним із пріоритетів державної політики.

Внаслідок того, що Україна одночасно є державою походження, призначення та транзиту мігрантів, територією різнохарактерних, різноспрямованих та різномасштабних міграційних потоків, забезпечення державного регулювання у сфері міграції є складним завданням, розв'язання якого потребує комплексного, системного підходу, належного фінансування, кадрового та наукового забезпечення.

Необхідність підготовки нового концептуального документа у сфері міграції обумовлена також імплементацією Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, прагненням України в перспективі набути членство в Європейському Союзі, що, крім іншого, передбачає поступове наближення політики та законодавства, у тому числі у сфері міграції, до стандартів Європейського Союзу.

Мета Стратегії

Метою Стратегії є спрямування зусиль держави і суспільства на формування та реалізацію державної міграційної політики, яка б позитивно впливала на консолідацію української нації та безпеку держави, прискорювала соціально-економічний розвиток, сприяла уповільненню темпів депопуляції, стабілізації кількісного та якісного складу населення, задоволенню потреб економіки в робочій силі, відповідала міжнародним стандартам і міжнародним зобов'язанням України.

Стратегія покликана привернути увагу до міграційних проблем, спрямувати і згуртувати суспільство з метою їх розв'язання, забезпечити взаємозв'язок міграційної політики з іншими сферами діяльності держави, перехід від політики реагування у відповідь на внутрішні та зовнішні чинники у сфері міграції до більш активної і цілеспрямованої політики.

Стратегію розроблено відповідно до Конституції і законів України, міжнародних зобов'язань держави, перспективних програм соціально-економічного розвитку держави.

Питання у сфері міграції, що потребують правового регулювання

У перші роки після здобуття Україною незалежності завдяки масовій репатріації українців, кримських татар, вихідців з України інших національностей населення держави зростало, незважаючи на негативні показники природного відтворення. Проте з часом потік репатріантів суттєво зменшився, натомість Україна зазнала втрат власного населення в результаті еміграції за кордон, що прискорює процеси депопуляції та старіння населення.

Масового характеру набув виїзд українців за кордон з метою працевлаштування, особливо в прикордонних регіонах. Як правило, такий виїзд має форму сезонної, циркулярної трудової міграції, насамперед до сусідніх держав, але інколи призводить до тривалого, багаторічного перебування мігрантів за кордоном, переважно у більш віддалених державах, поступового перетворення тимчасової трудової міграції на переселенську.

Трудова міграція, яка є найбільш масовим міграційним потоком, має різнобічний вплив на українське суспільство. З одного боку, вона зменшує напругу на ринку праці, сприяє підвищенню добробуту багатьох сімей, є джерелом валютних надходжень та нематеріальних трансферів нових знань та досвіду, які можуть сприяти розвитку держави, проте, з іншого, - спричиняє дефіцит працівників у деяких галузях та регіонах, негативно позначається на сімейних стосунках, вихованні дітей, рівні народжуваності; заробітки мігрантів, спрямовані на споживання, провокують підвищення цін, інфляцію, зростання імпорту.

Проблемою є еміграція висококваліфікованих фахівців та молоді, у тому числі внаслідок не повернення на Батьківщину після отримання освіти за кордоном, яка зростає через політику ряду держав щодо залучення висококваліфікованих іммігрантів, молодих фахівців з числа іноземних студентів. У свою чергу, втрата Україною таких категорій працівників негативно позначається на віковій та освітньо-кваліфікаційній структурі робочої сили і може гальмувати економічне зростання.

Проведення антитерористичної операції на сході України та глибока економічна криза призводять до зростання еміграції, пошуку можливостей працевлаштування за кордоном та трансформації тимчасової трудової міграції на постійну. Це може призвести до погіршення становища українців у зарубіжних державах, остаточної втрати для України багатьох мігрантів та їх нащадків, значного зменшення обсягів валютних надходжень від мігрантів.

Недостатньо використовується економічний та інтелектуальний потенціал української діаспори за кордоном, здатної за умови належної державної підтримки та конструктивної співпраці забезпечувати реалізацію інтересів України за кордоном, сприяти розвитку міжнародних торгово-економічних та культурних зв'язків.

Внутрішня міграція в Україні, яка могла б бути альтернативою зовнішній міграції, здійснюється поза планами і програмами регіонального розвитку. Вона спрямована до найперспективніших з точки зору умов життя та працевлаштування регіонів, насамперед до столиці, формується з найактивніших представників

сільської місцевості та депресивних регіонів, що звужує перспективи їх розвитку, посилює регіональні диспропорції.

Ураховуючи соціально-економічну ситуацію, міграційна привабливість України порівняно з іншими державами, які приймають мігрантів, на сьогодні невисока. Водночас загальна міграційна криза у державах Європейського Союзу, цілеспрямовані дії держав - членів Європейського Союзу щодо врегулювання міграційних потоків та вжиття заходів до встановлення обмежень в'їзду на свою територію, в тому числі через перекриття кордонів, дає підстави стверджувати, що найближчим часом Україна може опинитися перед необхідністю швидко і гнучко реагувати на зростання інтенсивності міграційних потоків.

В Україні відсутні програми заохочення репатріації закордонних українців, вихідців з України та їх нащадків. Незважаючи на жорстку конкуренцію за кваліфіковані трудові ресурси на міжнародному ринку праці, не існує системи залучення висококваліфікованих фахівців з-за кордону, здатних сприяти інноваційному розвитку національної економіки. Обмеженими є можливості виходу на український ринок праці найбільш підготовленої та інтегрованої частини іноземців, якими є іноземні студенти, що отримали освіту в Україні.

Ураховуючи несприятливі демографічні тенденції, скорочення чисельності населення України, імміграція є важливим засобом уповільнення депопуляції. Проте вона здатна забезпечити позитивний ефект лише за умови повноцінної інтеграції прибулих в суспільство. Разом з тим така складова міграційної політики, як інтеграція мігрантів, недостатньо розроблена. Єдина категорія мігрантів, стосовно якої Кабінетом Міністрів України затверджено плани щодо інтеграції в українське суспільство, - біженці та особи, які потребують додаткового захисту. Проте результати інтеграції біженців незначні, що є наслідком як обмежених державних ресурсів, так і неналежної уваги державних органів до цього напрямку роботи.

Хоча чисельність іммігрантів в Україні порівняно з іншими державами невелика, етнічне і культурне розмаїття населення зростає. Потенційний економічний розвиток та потреба в додатковій робочій силі, тісніші зв'язки з ЄС можуть збільшити імміграцію в Україну. Це актуалізує питання щодо ставлення суспільства до мігрантів та міграції, унеможливлення всіх форм дискримінації, запобігання расизму та ксенофобії.

Залишається актуальною проблема безгромадянства осіб з неврегульованим статусом на території України, зокрема громадян колишнього Радянського Союзу (як біженців з колишніх республік СРСР, так і народжених на територіях цих колишніх республік), багато з яких не мають будь-яких документів, крім паспортів колишнього СРСР, не мають громадянства жодної держави та фактично позбавлені можливості отримати громадянство України. Це призводить до порушення їх прав, зокрема соціальних та економічних. Таким чином, виникає потреба у врегулюванні на законодавчому рівні статусу осіб, які тривалий час перебувають на території України з порушенням законодавства.

Протягом останнього десятиліття неврегульована міграція іноземців в та через Україну стала частиною загального процесу міграції. До 2015 року спостерігалася тенденція до постійного скорочення числа нелегальних мігрантів, затриманих на кордоні, а також виявлених в державі. Починаючи з 2015 року спостерігається тенденція до зростання виявлених всередині держави та на її кордонах кількості нелегальних мігрантів.

Проблема неврегульованої міграції залишається актуальною, оскільки впливає на безпеку держави, її міжнародні відносини та може загостритися в умовах проведення антитерористичної операції, відсутності можливості здійснення контролю на значній ділянці східного кордону.

Суттєво впливає на міграційну ситуацію в Україні така категорія громадян, як внутрішньо переміщені особи з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції. Проте, зважаючи на специфіку проблематики внутрішньо переміщених осіб, це питання потребує окремого правового врегулювання.

Принципи реалізації Стратегії

Стратегія заснована на таких принципах реалізації державної міграційної політики:

- верховенство права;
- захист прав людини та основних свобод;
- прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- запобігання і боротьба з усіма формами та проявами расизму, ксенофобії та пов'язаної з ними нетерпимості;
- неприпустимість будь-яких форм дискримінації;
- заохочення культурного розмаїття;
- сумісність міграційної політики з іншими сферами діяльності держави;
- координація та співробітництво на державному, регіональному та місцевому рівні;
- активне залучення громадських партнерів, наукових кіл, міжнародних організацій;

наукова обґрунтованість рішень, які приймаються;
гнучкість, що передбачає періодичне коригування тактичних завдань та заходів з метою досягнення стратегічних цілей.

Напрями реалізації Стратегії

Стратегія розглядає реалізацію міграційної політики як системне виконання сукупності завдань і заходів з метою досягнення визначених цілей у сфері міграції відповідно до законодавства та з урахуванням загальноприйнятих міжнародних стандартів.

У сфері міграції та мобільності населення України

Ціль 1. Знизити адміністративні бар'єри для свободи пересування населення України

Основними завданнями у процесі зниження адміністративних бар'єрів для свободи пересування населення України є створення зручних систем: обліку населення; реєстрації місця проживання; видачі документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи. Системи повинні бути побудовані з дотриманням гарантованих Конституцією України заборони втручання в особисте та сімейне життя, захисту персональних даних, інших прав і свобод людини.

Облік населення України

Наповнення Єдиного державного демографічного реєстру (далі - Реєстр), єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами забезпечить:

запровадження системи ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства під час оформлення документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, що унеможливить використання недостовірної інформації про особу;

накопичення актуальної інформації у сфері міграції, проведення її оперативного аналізу, що дасть змогу оптимізувати управління міграційними процесами.

Інформаційно-комунікаційна інфраструктура, яку буде запроваджено, повинна сприяти полегшенню і спрощенню порядку надання адміністративних послуг населенню. Для створення безпечної та надійної інформаційної системи обліку населення України необхідно:

забезпечити оформлення документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, із застосуванням системи ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства;

забезпечити високий рівень якості та надійності даних, які обробляються в Реєстрі, без їх дублювання або збереження копій в інших реєстрах;

удосконалити механізм обміну між державними органами інформацією, яка зберігається в Реєстрі та інших реєстрах (списах), знеособлення таких персональних даних та передачі їх для обробки до аналітичної підсистеми єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами.

Реєстрація місця проживання

Система реєстрації місця проживання/перебування фізичних осіб повинна містити точні дані про кількість населення адміністративно-територіальних одиниць для планування витрат на обслуговування інфраструктури та розрахунку кількості споживачів адміністративних послуг. На сьогодні система використовується також для виконання деяких соціальних програм, ведення офіційного листування з особою або вручення офіційної кореспонденції від органів державної влади.

Для забезпечення ефективної і зручної для населення системи реєстрації місця проживання слід передбачити:

усунення наявних факторів, які призводять до небажання власника і користувача житла реєструвати місце проживання, зокрема завершення процесів приватизації житла в державі, повне скасування зв'язку між комунальними платежами та кількістю осіб, які зареєстрували своє місце проживання;

зменшення залежності надання медичних, адміністративних та інших послуг від зареєстрованого місця проживання шляхом надання доступу до послуг у відповідному органі державної влади будь-якої адміністративно-територіальної одиниці;

формування та ведення реєстрів територіальних громад з урахуванням даних адресно-довідкових підрозділів ДМС;

розроблення в рамках розвитку електронного урядування і надання адміністративних послуг в електронній формі, електронної реєстрації (декларування) свого місця проживання без відвідування відповідного органу державної влади.

Захист документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи

Підвищення рівня безпеки документів для виїзду за кордон (далі - проїзні документи) розширить можливості для скорочення нерегульованої міграції, боротьби з транснаціональною злочинністю і тероризмом. У контексті підвищення рівня безпеки документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, та процедури їх видачі Україна повинна забезпечити:

видачу біометричних проїзних документів, які відповідають стандартам Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO), у тому числі в консульських установах України за кордоном;

високий рівень інтегрованості та безпеки під час подання заяв, персоналізації і отримання проїзних документів, а також документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи та є підставою для видачі проїзних документів (далі - первинні документи);

швидку та систематичну передачу інформації про викрадені та втрачені паспорти та інші проїзні документи до баз даних Інтерполу з викрадених та втрачених паспортів.

Україна має успішний досвід використання найсучаснішого обладнання і технологій для виробництва захищених проїзних документів. Біометрія дає змогу усунути можливості для підроблення та шахрайських маніпуляцій після видачі документа. Разом з тим процедури подання та обробки заяв для видачі проїзних документів та первинних документів є вразливою ланкою підвищеної безпеки біометричних проїзних документів.

Зазначене вимагає введення прозорих і спрощених процедур, чіткого розподілу обов'язків і функцій уповноважених посадових осіб, високого рівня автоматизації і контролю доступу до даних, довільного порядку розгляду посадовими особами заяв суб'єктів звернень, а також інших заходів безпеки та боротьби з корупцією з метою усунення можливостей внесення недостовірної інформації у виданий документ.

Подальше вдосконалення процедур видачі документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, повинно передбачати прискорення процесу видачі документів і підвищення стандартів обслуговування, зниження навантаження на персонал, запровадження принципу "єдиного вікна". З огляду на викладене доцільним є:

поетапне переведення в електронний вигляд документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, на паперових носіях, впровадження нових стандартів і процесів;

оптимізація кількості підстав для відмови у видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон, спрощення їх перевірки;

розгляд доцільності спрощення або скасування дозвільної процедури виїзду / залишення на постійне проживання за кордоном громадян України;

запровадження процедури оперативного повідомлення про втрату документа, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України чи спеціальний статус особи, власником документа для невідкладного внесення запису в Реєстр;

забезпечення оперативного обміну інформацією про викрадені та втрачені документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, між відповідними органами виконавчої влади України та її передачі до баз даних Інтерполу з викрадених та втрачених паспортів;

надання можливості перевірки на офіційному веб-сайті ДМС чинності виданих в Україні документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи (дійсний - недійсний), шляхом вводу номера документа для перевірки без розкриття будь-якої іншої персональної інформації власника документа;

участь України в системах PRADO (публічний реєстр документів, що посвідчують особу, та проїзних документів, розміщений на офіційному веб-сайті Ради Європейського Союзу) і FADO (он-лайн база даних справжніх і підроблених документів) шляхом надання інформації про зразки та особливості безпеки виданих в Україні документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, та проїзних документів, а також шляхом надання доступу до українського веб-сайту недійсних документів;

поетапне впровадження видачі паспорта громадянина України у формі картки з безконтактним електронним носієм, до якого вноситься засіб аутентифікації (електронний цифровий підпис), з метою використання для он-лайн ідентифікації під час надання адміністративних послуг в електронній формі та в рамках розвитку електронного урядування;

розроблення відповідних навчальних програм з підвищення кваліфікації для посадових осіб, які займаються видачею та обміном біометричних документів, з питань безпеки біометричних проїзних документів і виявлення фальсифікації первинних документів;

підвищення рівня обслуговування під час оформлення документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, шляхом створення системи електронної черги та зручних місць для очікування;

поступове забезпечення територіальних органів з видачі документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, портативними пристроями для зняття відбитків пальців, підпису і зображення особи для виїзду працівників таких територіальних органів до місця перебування осіб, які через свої обмежені фізичні можливості не можуть бути особисто присутніми в територіальному органі для подання заяви.

Ціль 2. Зменшити негативні наслідки еміграції з України та збільшити її позитивний вплив на розвиток держави

Еміграція, а також її негативні наслідки не можуть бути зменшені шляхом прямого законодавчого та (або) адміністративного регулювання. Зазначені питання можуть бути врегульовані шляхом поступового усунення економічних, соціальних та інших факторів суспільного життя, що призводять до еміграції. Водночас певних результатів можна досягнути в рамках таких завдань міграційного характеру: розвиток можливостей для тимчасового легального працевлаштування за кордоном як альтернативи постійній еміграції; просування програм освітнього обміну; підвищення рівня обізнаності громадськості щодо можливостей міграції, включаючи зворотну; забезпечення захисту прав громадян України, які працюють і проживають за кордоном. Такі завдання передбачають підтримку мігрантів протягом всього міграційного циклу (перед від'їздом, під час перебування за кордоном та після повернення).

Розвиток можливостей для тимчасового легального працевлаштування за кордоном

Введення різних цільових схем сезонного та тимчасового працевлаштування українців за кордоном повинно бути корисним як для України, так і для держав призначення. Такі міграційні процеси повинні ґрунтуватися на принципах права, створювати сприятливе середовище для повернення громадян та можливості реалізації ними набутих знань. Для збільшення можливостей тимчасового легального працевлаштування за кордоном як альтернативи постійній еміграції слід:

активізувати переговорний процес щодо укладення угод про соціальне забезпечення з державами, заінтересованими в організованій тимчасовій міграції українських фахівців, включаючи гарантії захисту їх прав, допомогу держав працевлаштування в реінтеграції українців, які повертаються;

орієнтувати діяльність суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні громадян України за кордоном, на сприяння сезонної та циркулярної міграції.

Просування програм освітнього обміну

Просування програм освітнього обміну повинно здійснюватися через реалізацію права на академічну мобільність.

Підвищення рівня обізнаності громадськості щодо можливостей міграції

Підвищення рівня обізнаності громадськості щодо можливостей міграції є ефективним інструментом сприяння легальній міграції, а також запобігання нерегульованій міграції та торгівлі людьми. Громадяни України повинні бути поінформовані як про існуючі можливості для легального працевлаштування за кордоном, особливості міграційного законодавства держав призначення, так і про можливі ризики, пов'язані з нерегульованим статусом. Для цього можуть використовуватися офіційні веб-сайти заінтересованих органів державної влади, зв'язки з українською діаспорою, безкоштовна соціальна реклама в Інтернеті тощо.

Забезпечення захисту прав громадян України, які працюють і проживають за кордоном

Для забезпечення захисту прав громадян України, які працюють та проживають за кордоном, необхідно:

забезпечити проведення постійного діалогу з державами - членами Європейського Союзу та іншими державами з питання щодо захисту прав трудових мігрантів - громадян України, а також щодо продовження процесу укладення міжнародних договорів з питань соціального захисту та пенсійного забезпечення з основними державами призначення для українських трудових мігрантів, включаючи питання про переведення пенсій і врахування сукупного страхового стажу, набутого на території України та держав працевлаштування;

забезпечити пропагування серед мігрантів права на добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування;

провести роботу з актуалізації договірної бази двосторонніх міжнародних договорів України з питань трудової міграції та активізувати співробітництво з іноземними державами, до яких спрямовані потоки трудової міграції з України;

забезпечити реалізацію положень Закону України "Про зовнішню трудову міграцію", яким врегульовано питання щодо реінтеграції громадян України;

- переглянути розподіл обов'язків між уповноваженими органами державної влади, заходів і завдань;
- забезпечити надання консульськими установами України в державах, де постійно проживає або тимчасово перебуває значна кількість громадян України, якісних послуг трудовим мігрантам із захисту їх соціальних та економічних прав;
- надавати мігрантам через дипломатичні представництва за кордоном, інформаційні центри та офіційні веб-сайти органів державної влади в Україні інформацію про їх права та обов'язки;
- спростити порядок ведення дипломатичними установами України консульського обліку громадян України;
- підтримувати тісний зв'язок з організаціями мігрантів для надання допомоги в налагодженні культурного життя, української освіти та виховання в громадах трудових мігрантів за кордоном;
- надавати підтримку сім'ям мігрантів, які залишаються на Батьківщині, насамперед дітям, особам похилого віку;
- передбачити здешевлення вартості переказів зароблених за кордоном коштів в Україну.

Ціль 3. Створити необхідні умови для повернення та реінтеграції українських мігрантів в українське суспільство

Для заохочення повернення мігрантів, які перебувають за кордоном, необхідно посилити зв'язки з Україною, щоб мігранти мали можливість брати участь в економічному, суспільному, культурному та політичному житті держави, а також інформувати мігрантів про можливості та умови повернення до держави.

Підтримка реінтеграції повинна бути насамперед спрямована на забезпечення доступу для українців, які повертаються, до отримання соціальних послуг, гарантованих громадянам України законом. Надалі необхідні більш масштабні загальнодержавні та регіональні програми заохочення повернення мігрантів та їх реінтеграції в українське суспільство.

Заохочення повернення мігрантів та їх реінтеграція в українське суспільство повинно передбачати:

- механізм надання інформаційно-консультативної допомоги громадянам України, які повертаються в Україну за процедурою добровільного повернення, видворення або в порядку реадмісії, а також налагодження співробітництва з громадськими об'єднаннями щодо надання правової та іншої допомоги;
- канали передачі інформації трудовим мігрантам з України, а також закордонним українцям, у тому числі щодо можливостей працевлаштування та наявних соціальних послуг в Україні;

- підвищення рівня фінансової грамотності громадян України, які повертаються в Україну, з метою більш ефективного використання ними грошових переказів та заощаджень для інвестування, відкриття та розвитку бізнесу;

- чітке розмежування повноважень та координацію дій державних установ щодо питань реінтеграції;
- систему збору даних про мігрантів, що повернулися до держави, та їх потреби у соціальній та економічній реінтеграції;

- затвердження якісних та кількісних індикаторів досягнення реінтеграції, визначення пріоритетів за загальнодержавними та регіональними принципами;

- загальнодержавні та регіональні (для регіонів, охоплених найбільш масовою еміграцією) програми сприяння поверненню з відповідним фінансуванням.

З метою заохочення повернення українських мігрантів необхідно опрацювати питання щодо можливості запровадження державної системи кредитування реемігрантів, які бажають відкрити власну справу, податкових пільг для тих, що вкладають зароблені за кордоном кошти у власну справу, а також заходів, спрямованих на підтримку адаптації дітей реемігрантів до української системи освіти, включаючи дистанційне навчання за українськими навчальними програмами, зокрема вивчення української мови за кордоном, після повернення - додаткові навчальні програми, спрямовані на полегшення навчання в Україні, сприяння доступу до проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

У сфері легальної міграції в Україну

Ціль 4. Сприяти легальній міграції в Україну, узгодженій із соціальною політикою та економічним розвитком держави

Формування міграційної політики, що сприяє легальній міграції в Україну, передбачає такі завдання: урахування міжнародних стандартів та кращих європейських практик; узгодженість з економічною та демографічною політикою держави; заохочення репатріації в Україну.

Вільне пересування іноземців та осіб без громадянства, які законно перебувають в Україні, а також реалізація права на тимчасове або постійне проживання та працевлаштування не повинні підпадати під дію необґрунтованих бюрократичних та дискримінаційних обмежень. Для цього необхідно модернізувати відповідні процедури з урахуванням міжнародних стандартів та кращих європейських практик, включаючи: отримання дозволу на імміграцію на основі законного та безперервного проживання на території України протягом певного періоду часу;

врегулювання порядку видачі проїзного документа з гуманітарних причин для іноземців, які тимчасово або постійно проживають на території України, в тих випадках, коли він/вона не має паспортного документа іноземця або рівноцінного проїзного документа його/її держави (або якщо цей документ було втрачено чи знищено), а також у зв'язку з об'єктивно обґрунтованими причинами, за яких особа не може отримати новий документ від компетентних органів його/її держави громадянства (походження);

поступову систематизацію національного імміграційного законодавства в рамках формування Міграційного кодексу України, яким будуть врегульовуватися всі питання міграції;

створення в рамках розвитку єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами реєстру для автоматизованої обробки заяв, прийняття рішень про надання (відмову в наданні), продовження (відмову в продовженні) або скасування наданих посвідок на тимчасове та постійне проживання.

Необхідна оцінка узгодженості імміграційного законодавства з економічною та демографічною політикою держави, урахування інтереси держави, суспільства, роботодавців і самих іммігрантів. Умови та процедури прийому іноземців з метою працевлаштування повинні періодично оновлюватися, спираючись на прогноз потреб ринку праці та економічні пріоритети держави. Гнучкість форм в'їзду та проживання мігрантів, які прибувають в Україну для навчання чи участі в економічній діяльності, може бути досягнуто шляхом:

перегляду доцільності формування квоти імміграції, розроблення у разі потреби виключно механізму формування квот для працевлаштування, який гнучко реагуватиме на потреби ринку праці;

створення умов, за яких іноземні студенти після закінчення навчання зможуть продовжити період проживання в Україні;

регулярного перегляду регламентації дозвільної системи працевлаштування іноземців з урахуванням ситуації на внутрішньому ринку праці;

оптимізації та інтеграції взаємодії між органами державної влади у передбачених законом випадках з питання видачі (продовження, скасування) посвідок на тимчасове проживання і дозволів на застосування праці, а також щодо контролю за законністю проживання і роботи.

Важливим також у цьому контексті є питання щодо заохочення репатріації в Україну закордонних українців, інших вихідців з України та їх нащадків.

Із зазначеною метою необхідно передбачити:

спрощення процедур імміграції та натуралізації для закордонних українців, а також представників традиційних для України етнічних меншин;

розвиток та укріплення ділових та культурних зв'язків з українською діаспорою за кордоном;

інформування української діаспори про інвестиційні можливості в Україні, потреби у висококваліфікованих кадрах;

розроблення і запровадження дієвих державних програм репатріації в Україну закордонних українців, інших вихідців з України та їх нащадків.

Ціль 5. Забезпечити успішну інтеграцію іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, в українське суспільство

Інтеграція - це включення іммігрантів в економічне, суспільно-культурне і політичне життя держави. Метою інтеграції є створення для іммігрантів умов для самостійного існування, пов'язаного з використанням можливостей, які створюються на ринку праці, у системі освіти та медичних послуг, а також

участю в суспільному житті та використанням громадянських прав з урахуванням культурних та релігійних потреб.

Відповідальними за інтеграцію є одночасно держава і самі мігранти. Оскільки інтеграція є двостороннім процесом взаємного пристосування іммігрантів та приймаючого суспільства, важливим є здійснення заходів, адресованих цим сторонам. Однак потреби в інтеграційній підтримці для різних категорій та окремих груп мігрантів можуть відрізнятися, тому програми інтеграції повинні мати диференційований підхід і адресний характер, бути орієнтованими на конкретну групу або категорію людей. Участь в інтеграційних програмах повинна мати добровільний характер, але при цьому доцільно запровадити систему стимулювання з метою заохочення до участі в таких програмах.

Для забезпечення успішної інтеграції іммігрантів в українське суспільство необхідно забезпечити: підвищення рівня співпраці із середовищем іммігрантів у процесі інтеграції, в тому числі шляхом створення консультативних/експертних рад за їх участю, залучення до розроблення законодавства, державних програм з питань інтеграції та імміграції тощо;

продовження інтеграційної підтримки вразливих груп іммігрантів (наприклад, жертв торгівлі людьми, неповнолітніх без супроводу, людей похилого віку);

організацію вивчення мігрантами державної мови;

розроблення програм адаптації для дітей мігрантів до освітньої системи в Україні;

проведення освітньої та просвітницької діяльності з формування в суспільстві атмосфери терпимості та культури міжнаціональних стосунків, протидії расизму і ксенофобії;

чітке розмежування повноважень та водночас координацію дій ДМС, Мінсоцполітики, інших органів державної влади щодо питань інтеграції.

У сфері запобігання нелегальній міграції

Ціль 6. Ефективно використовувати систему видачі віз та можливості консульських установ для управління міграцією

Візовий режим є одним із заходів контролю і спрямований на сприяння законній міграції та протидії нелегальній міграції, забезпечення державної безпеки та громадського порядку. При цьому необхідно враховувати можливі проблеми, пов'язані із збільшенням кількості мігрантів. З іншого боку, спрощення та лібералізація візового режиму сприятиме розвитку і налагодженню політичних, економічних, культурних та освітніх відносин з державами.

Для вдосконалення системи видачі віз та можливостей консульських установ України насамперед необхідно забезпечити:

виявлення осіб, які можуть становити загрозу національній безпеці держави, та потенційних нелегальних мігрантів;

швидке/безперебійне опрацювання візових анкет.

Для ефективного використання можливостей консульських установ України щодо здійснення попереднього контролю та оцінки ризиків нелегальної міграції необхідно:

підвищити якість тренінгів для працівників консульських установ України з питань виявлення сфальсифікованих документів та потенційних нелегальних мігрантів;

поліпшити взаємодію ДМС з консульськими установами України щодо виявлення підроблених документів;

налагодити мережу для проведення консультацій працівників консульських установ України з уповноваженими фахівцями відповідних органів державної влади на території України щодо безпеки документів та аналізу ризиків;

розглянути питання щодо відрядження експертів з міграційних питань до держав з високим ризиком нелегальної міграції для надання практичної допомоги в роботі консульських установ України;

налагодити систему зв'язку для додаткових контактів у разі потреби з приватними/юридичними особами, які запрошують заявників;

підвищити ефективність роботи дипломатичних і консульських представництв в наданні інформації про міграційну ситуацію в державах походження в частині застосування принципу неприпустимості вислання (non-refoulement);

опрацювати питання щодо можливості запровадження автоматизованого обміну інформацією для підтримки процесу видачі віз, включаючи забезпечення оперативної сумісності, взаємодії інформаційної системи "Віза" з іншими державними реєстрами (системами, базами даних) з обробки даних щодо іноземців та осіб без громадянства, насамперед щодо єдиного формату загальних даних, що встановлюють особу;

розробити на основі узагальнення зарубіжного досвіду концепцію (або інший керівний документ) подальшого розвитку інформаційної системи "Віза" щодо збору біометричної інформації від заявників на отримання візи для унікальної ідентифікації та використання таких даних під час здійснення прикордонного контролю.

Забезпечення процедури швидкої/безперебійної обробки візових анкет та сприяння транскордонній мобільності сумнівних відвідувачів потребує:

перегляду правового статусу довгострокової візи та її застосування з урахуванням стандартів та практики Європейського Союзу;

регулярного перегляду та у разі потреби розширення або скорочення переліку необхідних документів для оформлення візи;

визначення критеріїв для видачі багаторазових віз строком дії більше одного року з метою сприяння транскордонному руху для сумнівних заявників;

розгляду питання щодо можливості скасування запрошень для оформлення візи для в'їзду в Україну громадянам з держав з низьким міграційним ризиком;

сприяння організованому туризму шляхом вироблення консультативного механізму співпраці з урядовими і неурядовими установами та організаціями у зазначеній сфері;

вивчення можливості оптимізації присутності консульських установ в окремих державах з метою перерозподілу фінансових та кадрових ресурсів на користь установ з більшим робочим навантаженням.

Ціль 7. Здійснювати прикордонний контроль осіб, адаптований до змінних міграційних потоків та можливостей інтегрованого управління кордонами

Крім боротьби з нелегальною міграцією, заходи щодо прикордонного контролю спрямовані на запобігання та протидію широкому спектру інших загроз прикордонній безпеці держави: контрабанді всіх видів, тероризму, транскордонній організованій злочинності, порушенням територіальної цілісності тощо.

З метою протидії таким загрозам необхідне розроблення комплексного підходу. За умови стратегічного планування заходів інтегрованого управління кордонами в рамках окремих документів у Стратегії враховано лише завдання, які мають на меті запобігання і протидію нелегальній міграції та насамперед здійснення на кордоні контролю за легальністю в'їзду іноземців та осіб без громадянства і прийняття відповідних рішень. У цьому напрямі подальше вдосконалення прикордонного контролю осіб передбачає:

удосконалення системи перевірки проїзних документів шляхом створення системи доступу до ключів криптографічного захисту та оснащення пунктів пропуску через державний кордон зчитувальним обладнанням для зчитування інформації з безконтактних носіїв біометричних проїзних документів;

налагодження з урахуванням вимог законодавства взаємообміну в межах інформаційних систем, включаючи доступ працівників консульських установ до консолідованого списку іноземців та осіб без громадянства, яким заборонено в'їзд в Україну, а також даних про відмову у в'їзді в Україну;

підвищення рівня автоматизації використання під час здійснення прикордонного контролю існуючих (у разі відсутності створення) національних баз даних, які містять інформацію про:

- іноземців та осіб без громадянства, які порушили встановлені правила перебування в Україні;
- іноземців та осіб без громадянства, яким органами ДМС продовжено строк перебування в Україні;
- іноземців та осіб без громадянства, яким органами ДМС оформлено посвідку на постійне (тимчасове) проживання в Україні;

- викрадені (втрачені) документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України;

- викрадені (втрачені) посвідки на постійне (тимчасове) проживання в Україні;

- осіб, яким заборонено в'їзд в Україну;

- реєстрацію місця проживання (перебування) іноземців та осіб без громадянства;

- осіб, які отримали або претендували на отримання статусу біженця чи особи, яка потребує додаткового захисту;

- осіб, які набули (припинили) громадянство України;

- осіб, яким надано (скасовано) дозвіл на імміграцію в Україну;

розроблення міжвідомчого механізму узагальнення та обміну даними про виявлені фальсифікації проїзних документів і забезпечення оперативного доступу до даних під час здійснення прикордонного контролю;

опрацювання питання щодо забезпечення у разі потреби пунктів пропуску засобами для виявлення осіб, які переховуються у транспортних засобах (сенсори серцебиття, газоаналізатори вуглекислого газу, собаки-детектори тощо).

Ціль 8. Посилити контроль за дотриманням міграційного законодавства всередині держави

Заходи імміграційного контролю повинні бути підготовлені з урахуванням стандартів фундаментальних прав людини. Інтенсивність і види втручань повинні бути пропорційними ризикам нелегальної міграції та можливим загрозам, які зумовлюють такі порушення.

Слід прийняти відповідні правові акти для здійснення ефективного контролю за дотриманням імміграційного законодавства з метою запобігання зловживанням права на возз'єднання сім'ї (у тому числі запровадження відповідальності за укладення фіктивного шлюбу чи фіктивного усиновлення) та іншими законними способами імміграції.

Обмеження каналів нелегальної міграції як ефективний засіб запобігання нелегальній міграції можливе шляхом розширення можливостей відповідальних органів державної влади, забезпечення міжвідомчої співпраці. З цією метою необхідно:

- вирішити питання щодо забезпечення, зокрема фінансового та інституційного, належного функціонування системи виявлення нелегальних мігрантів всередині держави;

- надати транспортні засоби, мобільні прилади для оперативної ідентифікації особи тощо для підвищення ефективності здійснення контролю за дотриманням міграційного законодавства;

- запровадити більш ефективний механізм взаємодії, координації та співпраці між відповідними органами державної влади щодо контролю за дотриманням міграційного законодавства, зокрема між МВС, Національною поліцією, Адміністрацією Держприкордонслужби, СБУ, Службою зовнішньої розвідки та ДМС з питань протидії організованим формам нелегальної міграції в/через Україну;

- послідовно впровадити ефективну методологію виявлення нелегальної міграції всередині держави, аналізу ризиків (звітування відповідних органів державної влади та аналіз на регіональному і центральному рівні), а також розслідування справ про організовану нелегальну міграцію;

- запобігати випадкам, в яких нелегальні мігранти можуть стати жертвами торгівлі людьми, та мінімізувати наявні негативні наслідки;

- створити підсистему (модуль) з питань нелегальної міграції як частину єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами для обробки даних щодо процедур, які застосовуються до нелегальних мігрантів.

Ціль 9. Забезпечити повагу до людської гідності осіб, що повертаються, заохочуючи їх до добровільного повернення

Досягнення оптимальних результатів у стриманні нелегальної міграції можливе лише за умови, коли засоби контролю поєднуються з належною політикою повернення. Політика повернення повинна передбачати можливість чіткого розуміння потенційними мігрантами, що єдиним способом скористатися перевагами імміграції є дотримання норм міграційного законодавства.

Добровільне повернення, засноване на згоді іноземця або особи без громадянства, яка повертається, та його (її) співпраці, гарантує повагу до людської гідності особи, що повертається; зменшує час та кошти, необхідні для здійснення процедури добровільного повернення іноземця та особи без громадянства, а також необхідність застосування примусового повернення. Для заохочення добровільного повернення нелегальних мігрантів необхідно переглянути юридичні, фінансові та процедурні аспекти процесу добровільного повернення, а саме:

- опрацювати питання щодо можливості надання державної допомоги в добровільному поверненні для деяких категорій мігрантів, таких як неповнолітні, інваліди, літні люди, вагітні жінки, особи, які зазнали насильства, тощо;

- визначити ефективні заходи для забезпечення переваг добровільного повернення над примусовим для максимальної кількості мігрантів;

- розширити співпрацю з питання допомоги в добровільному поверненні з міжнародними та громадськими об'єднаннями.

Для підвищення рівня ефективної роботи органів державної влади у забезпеченні примусового повернення з території України необхідно:

- забезпечити надання в достатньому обсязі та на належному рівні послуг щодо матеріально-побутового забезпечення, медичної допомоги, психологічної допомоги, ефективного доступу до правової допомоги, послуг перекладу (особливо щодо роботи з малопоширеними в Україні іноземними мовами) особам, які утримуються в пунктах тимчасового перебування та місцях тимчасового утримання;

переглянути порядок міжвідомчого співробітництва та координації між установами, відповідальними за контроль виконання процедури повернення з метою сприяння планомірному поверненню, прискоренню процедури і скороченню часу перебування в пунктах тимчасового перебування;

легалізувати тимчасове перебування мігрантів, звільнених з пунктів тимчасового перебування через неможливість їх видворення протягом певного строку, шляхом видачі в пунктах перед звільненням посвідки на тимчасове проживання;

установити на законодавчому рівні заходи, альтернативні утриманню іноземців та осіб без громадянства в пунктах тимчасового перебування, та правові умови для їх застосування, а також передбачити обов'язковий періодичний судовий перегляд питання щодо доцільності утримання з відповідними гарантіями правового захисту;

конкретизувати критерії прийняття рішень про заборону щодо подальшого в'їзду в Україну у разі примусового повернення та примусового видворення;

забезпечити доступність інформації та розглянути існуючі причини non-refoulement шляхом створення центральної бази даних, яка б містила інформацію про держави походження, та транзиту для всіх причетних органів державної влади; впровадити механізм для підготовки офіційної позиції держави щодо кожної держави;

вивчити можливості підтримки реінтеграції в державах походження громадян третіх держав, що підлягають реадмісії з України, включаючи залучення європейських фондів;

постійно здійснювати заходи щодо проведення переговорного процесу і укладення угод про реадмісію з державами походження та транзиту найбільшої кількості нелегальних мігрантів в Україні.

Ціль 10. Запровадити належний механізм та програми регуляризації нелегальних мігрантів

Регуляризація (легалізація, міграційна амністія) - це державна програма, відповідно до якої держава дає можливість іноземцям, які перебувають в ній з порушенням законодавства, отримати законний статус. Світовий досвід у сфері міграції представляє регуляризацію як дієвий інструмент міграційної політики.

Насамперед необхідно здійснити легалізацію нелегальних мігрантів, чиє видворення було тимчасово припинено або неможливе, які проживають в Україні протягом тривалого часу, працюють, мають родини і, як наслідок, певною мірою інтегровані де-факто в українське суспільство; не вчинили будь-яких серйозних порушень закону, не представляють жодної загрози для національної безпеки та громадського порядку.

Незалежно від здійснення регуляризації слід розробити механізм, що дасть змогу в індивідуальних випадках легалізувати перебування нелегальних мігрантів (наприклад, з гуманітарних міркувань).

У сфері міжнародного захисту

Ціль 11. Забезпечити іноземцям та особам без громадянства, які звернулися до відповідного органу міграційної служби із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, можливість розгляду їх заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, за допомогою ефективної і справедливої процедури

Доступність до постійно оновлюваної інформації про державу походження значно допоможе зрозуміти, що змусило заявника залишити державу, та, як наслідок, прийняти правильне рішення або вимагати прийняття такого рішення. Автоматична відмова від розгляду заяви через суперечливу інформацію про особу - шукача захисту або з інших причин, обмежений час на подання заяви про захист після в'їзду в державу та інші адміністративні перешкоди можуть призвести до передчасного прийняття рішення про повернення такої особи до держави походження. Для створення дієвих запобіжників невинуватеному примусовому поверненню до держав походження необхідно:

визначити більш чіткий механізм, включаючи повноваження органів державної влади щодо чіткої класифікації держав походження на безпечні і небезпечні, як передумову для справедливого розгляду заяв про отримання захисту;

запровадити процедуру обов'язкового надання дипломатичними і консульськими представництвами інформації про ситуацію у відповідних державах для можливості прийняття правильного рішення за заявами про надання захисту в Україні;

виділити достатньо ресурсів для забезпечення якісного перекладу, функціонування на належному рівні бази даних про перекладачів (а також ресурси для віддаленого перекладу шляхом відеозв'язку); розглянути питання про започаткування співробітництва з Мережею перекладачів, яка керується Європейським бюро з питань надання притулку;

забезпечити всім штатним працівникам, залученим до процесу розгляду заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та прийняття рішень, відповідну підготовку та доступ до інформації про держави походження;

забезпечити подальше вдосконалення методик прикордонного контролю, а також відповідного рівня підготовки з метою точного визначення на кордоні осіб, які потребують захисту, без відмови у в'їзді;

регламентувати механізм взаємодії Держприкордонслужби з ДМС щодо передачі шукачів захисту; передбачити можливість подання заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, також через органи Національної поліції.

Іноземці та особи без громадянства, які звернулися до відповідного органу ДМС із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, повинні мати можливість для безпечного подання скарг про обмеження доступу до процедури надання захисту, якість прийняття рішень або звинувачення в корупції. Також доцільно продовжити строк підготовки самої скарги і забезпечити надання кваліфікованої правової допомоги особам, які звернулися із запитом про отримання міжнародного захисту. Необхідно конкретизувати правові підстави для тримання під вартою осіб, які шукають міжнародного захисту, і гарантувати пріоритетність їх справ.

Автоматична обробка даних забезпечує можливість для полегшення та ефективності процедури надання захисту. З цією метою доцільно удосконалювати інформаційно-аналітичні системи розгляду справ осіб, які шукають міжнародного захисту, та більш ефективно використовувати інформацію про державу їх походження.

Ціль 12. Забезпечити належну інфраструктуру та створити умови для проживання осіб, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також осіб, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту

Необхідно побудувати з урахуванням ситуації, що склалася, додаткові пункти тимчасового розміщення біженців. Особи, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, зможуть проживати в пунктах тимчасового розміщення біженців обмежений період часу, необхідний, щоб підготуватися для подальшої соціальної інтеграції в рамках соціальних програм органів місцевого самоврядування. Період проживання може бути продовжений в окремих випадках в порядку, передбаченому законодавством.

Водночас мережа пунктів тимчасового розміщення біженців, що розвивається, повинна бути економічно ефективною.

Для забезпечення створення належних умов для проживання шукачів захисту, а також осіб, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також осіб, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, необхідно передбачити:

виділення коштів для постійного поліпшення умов пунктів тимчасового розміщення біженців;

визначення критеріїв та строків подальшого проживання в пунктах тимчасового розміщення біженців;

розроблення належного механізму задоволення базових потреб осіб, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, в наданні тимчасового розміщення, отриманні соціальної допомоги, працевлаштуванні;

отримання особами, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, безкоштовного доступу до необхідних медичних послуг, насамперед екстреної медичної допомоги та лікування важких хвороб;

тимчасові правила повідомлення особами, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, які не можуть користуватися послугами пунктів тимчасового розміщення біженців, про своє місце перебування без необхідності реєстрації місця проживання.

Ціль 13. Забезпечити інтеграцію біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство, а також задоволення інтеграційних потреб осіб, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

На відміну від інших мігрантів у біженців не було вибору щодо в'їзду в Україну, вони вимушені так вчинити. Отже, потреба в їх інтеграції містить гуманітарний компонент, що передбачає співчуття представників органів державної влади та інших заінтересованих сторін, а також більшою мірою суспільства. Це потребує:

перегляду та внесення відповідних змін, забезпечення на належному рівні виконання плану заходів щодо інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство на період до 2020 року;

забезпечення об'єктивного висвітлення проблематики інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, у засобах масової інформації;

розроблення індивідуальних програм пошуку тривалого інтеграційного рішення для біженців та осіб, які потребують додаткового захисту.

Зміцнення інституційних спроможностей

Першочерговими завданнями із зміцнення інституційних спроможностей для реалізації як планованих дій, так і тих, що впливатимуть з нових потреб у сфері міграції, є: посилення взаємодії органів державної влади та юридичних осіб публічного права у передбачених законом випадках, які здійснюють повноваження у сфері міграції; створення високопрофесійного кадрового потенціалу.

Посилення взаємодії органів державної влади у визначених законом випадках передбачає:

більш чітке визначення функцій, відповідальності та повноважень;

вироблення ефективного, гнучкого та стійкого механізму міжвідомчого співробітництва;

посилення координуючої ролі ДМС.

Створення високопрофесійного кадрового потенціалу передбачає:

здійснення якісного добору працівників, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій у сфері управління міграцією, за визначеними критеріями;

підвищення рівня знання іноземних мов працівниками ДМС;

організацію підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців за напрямками, що передбачають провадження професійної діяльності на державній службі у сфері міграції.

Удосконалення статистичного забезпечення

Ефективне статистичне забезпечення проведення аналізу міграційних тенденцій та прийняття рішень у сфері міграції передбачає:

більш якісне використання існуючих можливостей збору та аналізу даних про міграцію, розширення кола джерел інформації за рахунок державних реєстрів, у тому числі єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами;

запровадження наукового підходу до проведення аналізу статистичних даних для підвищення можливостей практичного використання його результатів у різних сферах суспільних відносин;

забезпечення регулярного оновлення міграційного профілю держави, його переклад на англійську мову та проведення ефективного аналізу накопичених даних про обсяги та потоки міграції;

розширення обміну статистичними даними з уповноваженими органами зарубіжних держав з метою порівняння та верифікації даних;

підвищення рівня доступності даних обліку міграцій для суспільства та наукових досліджень.

Етапи реалізації та джерела фінансування Стратегії

Стратегія реалізується двома етапами:

на першому етапі (орієнтовно 2018 - 2021 роки) передбачається вжиття заходів для удосконалення системного підходу до управління міграційними процесами, створення належного інформаційного забезпечення, приведення національного законодавства у відповідність з міжнародними стандартами, у тому числі у рамках виконання зобов'язань щодо лібералізації візового режиму з Європейським Союзом;

на другому етапі (орієнтовно 2022 - 2025 роки) передбачається більш цілеспрямоване використання інструментів міграції та мобільності для сприяння соціальному та економічному розвитку держави, а також для досягнення цілей європейської інтеграції.

Для кожного етапу розробляється відповідний план заходів з реалізації державної міграційної політики України (далі - план заходів), що затверджується Кабінетом Міністрів України.

План заходів включатиме конкретні завдання, заходи, очікувані результати, перелік відповідальних органів державної влади, строк виконання, ефективність (кількісні індикатори досягнення цілей), описову оцінку ефективності.

Очікувані результати реалізації Стратегії відображатимуться як відповідні індикатори у плані заходів.

Джерелами фінансування Стратегії є:

кошти державного бюджету, виділені відповідним органам державної влади, задіяним в реалізації Стратегії;

міжнародна технічна допомога, донорські та спонсорські кошти, а також інші джерела, не заборонені законодавством.

Обсяг фінансування на виконання заходів, передбачених планами, визначається відповідними органами державної влади в межах бюджетних призначень, що передбачаються в Державному бюджеті України на відповідний рік.

Моніторинг та оцінка результативності

Очікуваними результатами реалізації Стратегії є впровадження такої державної міграційної політики, що позитивно впливатиме на консолідацію української нації та безпеку держави, прискорюватиме соціально-економічний розвиток держави, сприятиме уповільненню темпів депопуляції, стабілізації кількісного та якісного складу населення, задоволенню потреб економіки в робочій силі, відповідатиме міжнародним стандартам і міжнародним зобов'язанням України.

Порядок проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії визначається в плані заходів, загальний моніторинг реалізації Стратегії здійснює ДМС. Оцінка досягнення цілей Стратегії проводиться за результатами виконання першого та другого етапів її реалізації через шість місяців після завершення відповідного етапу. Узагальнена оцінка результативності Стратегії подається на розгляд Кабінету Міністрів України.

Для проведення поточного моніторингу реалізації Стратегії відповідальні установи подають щороку ДМС інформацію про стан виконання плану заходів шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів досягнення цілей та виконання заходів з їх планованими (або прогнозними) значеннями.